

Калашинова Катерина Ігорівна
Студентка н.гр. 205_СПД ННІ права та психології НАВС

Науковий керівник:
Тарасенко Володимир Петрович
кандидат фізико-математичних наук,
доцент кафедри інформаційних технологій ННІ права та психології НАВС

ЕЛЕКТРОННИЙ ДОКУМЕНТООБІГ ЯК ОСНОВА ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

Ключові слова: електронний документообіг, ЕДО, цифрова трансформація, державне управління, адміністративні послуги, ефективність, прозорість, електронний уряд, інформаційні технології.

Анотація. У доповіді розглядається роль електронного документообігу (ЕДО) як ключового елемента цифрової трансформації державного управління. Аналізуються переваги впровадження ЕДО, його вплив на ефективність роботи державних органів, якість надання адміністративних послуг та рівень прозорості. Досліджуються сучасні тенденції розвитку систем ЕДО в Україні та світі, а також існуючі виклики та перспективи їх подальшого вдосконалення в контексті загальної цифрової трансформації державного сектору.

Вступ

У сучасному світі інформаційні технології стрімко проникають у всі сфери суспільного життя, не оминаючи й державне управління. Цифрова трансформація стає не просто трендом, а нагальною необхідністю для підвищення ефективності, прозорості та підзвітності державних органів, а також для покращення якості взаємодії держави з громадянами та бізнесом. Однією з фундаментальних основ цієї трансформації є впровадження систем електронного документообігу (ЕДО).

Перехід від традиційного паперового документообігу до електронного є стратегічним кроком, що відкриває нові можливості для оптимізації управлінських процесів, скорочення витрат часу та ресурсів, мінімізації корупційних ризиків та підвищення рівня задоволеності громадян якістю державних послуг. ЕДО виступає не просто інструментом для обміну інформацією, а й каталізатором глибоких організаційних змін у структурі та функціонуванні державних установ.

Основна частина

Електронний документообіг являє собою автоматизовану систему створення, обробки, передачі, зберігання та використання електронних документів у рамках діяльності організації. У контексті державного управління, впровадження ЕДО передбачає переведення основних документоорієнтованих процесів у цифровий формат, від реєстрації вхідної кореспонденції до формування архівних справ.

Переваги впровадження ЕДО в державному управлінні є численними та вагомими

1. Підвищення ефективності роботи: ЕДО значно скорочує час на обробку документів, усуває необхідність фізичного переміщення паперів між підрозділами, автоматизує рутинні операції (реєстрація, розсилка, погодження), що дозволяє державним службовцям зосередитися на більш важливих аналітичних та стратегічних завданнях.
2. Зниження витрат: Відмова від паперових носіїв, витрат на друк, копіювання, транспортування та зберігання документів призводить до значної економії бюджетних коштів. Електронні архіви є більш компактними та вимагають менших витрат на утримання.
3. Покращення якості надання адміністративних послуг: ЕДО забезпечує швидший та зручніший доступ громадян та бізнесу до необхідної інформації та послуг. Можливість подання документів в електронному вигляді, відстеження статусу їх розгляду онлайн, отримання електронних витягів та довідок значно спрощує взаємодію з державою.
4. Підвищення прозорості та підзвітності: Електронна фіксація всіх етапів руху документа забезпечує чіткість та контрольованість адміністративних процесів, ускладнює можливість втрати або фальсифікації документів, сприяє боротьбі з корупцією.
5. Покращення міжвідомчої взаємодії: ЕДО забезпечує оперативний та стандартизований обмін інформацією між різними державними органами, що сприяє координації їхньої діяльності та підвищує ефективність вирішення міжвідомчих питань.
6. Створення єдиного інформаційного простору: Впровадження ЕДО сприяє формуванню інтегрованої системи управління інформаційними ресурсами держави, що є необхідною умовою для прийняття обґрунтованих управлінських рішень на основі аналізу великих обсягів даних.

Сучасні тенденції розвитку систем ЕДО в Україні та світі

В Україні процес впровадження ЕДО в державних органах активно триває. Приймаються відповідні нормативно-правові акти, розробляються та впроваджуються національні стандарти електронного документообігу, створюються централізовані платформи для обміну електронними документами між державними установами.

Важливим кроком є розвиток систем електронної ідентифікації та автентифікації громадян (наприклад, BankID, MobileID, КЕП), що забезпечують безпечний доступ до електронних державних послуг.

У світовій практиці спостерігаються такі тенденції розвитку ЕДО в державному управлінні

1. **Перехід до хмарних технологій:** Хмарні рішення забезпечують гнучкість, масштабованість та економічність систем ЕДО.
2. **Використання штучного інтелекту (ШІ):** Технології ШІ можуть бути використані для автоматизації рутинних завдань (наприклад, класифікація документів, розпізнавання тексту), аналізу документів, підтримки прийняття рішень.
3. **Інтеграція з іншими державними електронними системами:** Розвиток екосистеми електронних державних послуг передбачає інтеграцію систем ЕДО з іншими платформами (наприклад, порталами адміністративних послуг, системами електронного урядування).
4. **Забезпечення кібербезпеки:** Зростання обсягів електронної інформації вимагає посилення заходів щодо захисту від кіберзагроз та забезпечення конфіденційності даних.
5. **Впровадження принципів відкритого урядування:** ЕДО може бути інструментом для забезпечення прозорості діяльності державних органів шляхом публікації відкритих даних та електронних документів (за винятком інформації з обмеженим доступом).

Виклики та перспективи подальшого вдосконалення ЕДО в контексті цифрової трансформації

Незважаючи на значні досягнення у сфері впровадження ЕДО в Україні, існують певні виклики, які потребують вирішення:

1. **Недостатній рівень інтеграції між різними системами ЕДО:** Відсутність єдиних стандартів та протоколів обміну даними ускладнює міжвідомчу взаємодію.
2. **Проблеми з кібербезпекою та захистом даних:** Необхідне постійне вдосконалення механізмів захисту електронної інформації.
3. **Недостатній рівень цифрової грамотності державних службовців та громадян:** Потрібні програми навчання та підвищення кваліфікації у сфері використання електронних інструментів.

4. Необхідність подальшого удосконалення нормативно-правової бази: Законодавство у сфері електронного документообігу потребує постійного оновлення з урахуванням новітніх технологій та міжнародного досвіду.

Перспективи подальшого розвитку ЕДО в Україні пов'язані з інтеграцією з іншими компонентами цифрової трансформації державного управління, такими як електронні реєстри, системи електронної ідентифікації, платформи відкритих даних. Подальше впровадження хмарних технологій, використання ШІ та розвиток мобільних державних послуг зроблять взаємодію громадян та бізнесу з державою ще більш зручною та ефективною.

Висновки:

Електронний документообіг є невід'ємною основою успішної цифрової трансформації державного управління. Його впровадження забезпечує значні переваги у підвищенні ефективності, зниженні витрат, покращенні якості послуг, забезпеченні прозорості та міжвідомчої взаємодії. Подальший розвиток систем ЕДО в Україні має бути спрямований на інтеграцію з іншими цифровими інструментами, забезпечення кібербезпеки, підвищення цифрової грамотності та вдосконалення нормативно-правової бази. Успішна реалізація цих завдань сприятиме побудові ефективної, прозорої та орієнтованої на потреби громадян системи державного управління.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про електронні документи та електронний документообіг» від 22.05.2003 № 851-IV. (Актуальна редакція).
2. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку роботи з електронними документами в діловодстві та їх архівного зберігання» від 17.01.2018 № 55. (Актуальна редакція).